

אנוור אברעישה

לדו שתינו איך חיינו

ומסרו אותן לידי רב הקהילה היהודית של לבנון, דיב סעדיה. אחריכך הן נשלחו לקפריסין. אשתי הספיקה לכתוב לי שלוש שהימיים מקפריסין, לפני שהחזירו אותה לישראל. מאז לא שמעתי דבר - לא מנביל ולא מאשתי.

האם חייל צה"ל, שלחם בלבנון, הוא בנו של

ערבי שהיה בביירות הנצורה?

שהיא ציינה במכתב. עמדת לידי הבית ושרקתי לה. היא זיהתה אותי, ירדה יחד עם אביה, וכולנו הלכנו לתחנת המישטרה. קצין המישטרה, שראה את תעודת-הנישור אין שלנו, קבע שהיא רשאית ללכת איתי. אביה לא התנגד.

באותו ערב הלכנו לראות סרט. שמו היה הנר הדולק, הוא הוצג בקולנוע אלהמברה ביפו. אני זוכר אותו היטב. זה היה סרט יפה.

אהבתי מאוד את אשתי. הנה, רואים את ציוריהקעקע על זרועי? זו ויקטוריה. ב-1948, כשחיפה נפלה בידי הציונים, יצאנו דרך הים לעכו. ההפגנות רדפו את ריגו, ולכן עברנו לבינת-ג'בייל, בדרום לבנון. גרנו אצל החושבים המקומיים. קיבלתי הוראה להתייצב בתחנת-המישטרה, מכיוון שאשתי יהודיה. שמו של השוטר שחקר אותי היה עבדאל-לטיף סקרן. למולנו היה אחד השכנים שלנו, חופיק באידון, חיפאי. הוא בא למישטרה, העיד שהוא מכיר אותנו, השוטר שיחרר אותנו. מאוחר יותר היינו בצידון, ואחר כך עברנו לביירות. בביירות עבדתי כסור על, ואחר-כך כמנהל-עבודה.

השילטונות הלבנוניים נהגו לעצור נשים יהודיות שהגיעו מפלסטין. יום אחד פרץ יוכוח בין ויקטוריה ובין כמה שכנות, והן זיהו לפי מיבטאה, שהיא יהודיה. הן הסגירו אותה למישטרה. אשתי נעצרה יחד עם בנותיה, נביל, שהיה אז כימעט בן שנה. הצלחתי לשחרר אותם, אך הם נעצרו שוב. הם אספו או הרבה נשים יהודיות.

פחתה של אשתי לחטוף אותה, ואני לא ידעתי היכן אוכל למצאה.

מעצר בלבנון

וגירוש לקפריסין

חרי שבוע הביא לי ידיד נוצרי מיכתב מוויקטוריה. מכיוון שלא ידעתי לקרוא עברית, ביקשתי מידידי היהודי, יוסף, לקרוא לי אותו. אשתי מסרה לי במכתב היכן היא נמצאת. נסעתי יחד עם כמה חברים לתל-אביב. הגענו לכחובת

ס עיר אכירזאלה הוא פליט פלסטיני טיני החי בלבנון. ביוני 1982, בזמן ההפצצות על ביירות, הוא שאל את עצמו אם יתכן שבנו הוא אחד החיילים הישראליים, אשר יצאו ל"מילחמת-מגן". הנה סיפורו:

נולדתי ב-1929. גרתי ברחוב נצרת בחיפה. אבי מכר ירקות, ואני למדתי בבית ספר העצמאות. המנהל היה אדם מתקדם. שהתנגד לכיבוש האנגלי ושדיכר איתנו על הגירת היהודים לפלסטין.

היו לי חברים יהודיים רבים. אני מדבר

מי מכיר? מי יודע?

אנוור אברעישה הוא צעיר פלסטיני, שגר בלבנון. הוא למד מישפטים בפאריס, והיה יו"ר אגודת הסטודנטים הפלסטיניים בצרפת.

לפני כמה שבועות פירסם עברעישה ספר, שבו ליקט את הסיפורים האישיים של כמה פלסטינים, גברים ונשים, החיים בשטחים הכבושים, בלבנון ובמזרח. בראש הספר מופיע הסיפור הבא, שיש בו עניין מיוחד לקורא הישראלי.

אם מישהו מהקוראים יודע דבר על קורותיו של האיש המזוהה בסיפור בשם נביל, הוא מתבקש להתקשר עם מערכת "העולם הזה".

השבוע נודע לאנוור אברעישה שסעיד אכירזאלה נעצר שוב על ידי שירות הביטחון של צבא-לבנון בביירות.

הבן הנעלם

מתחמשים ומתחילים להטיל עלינו מצור. ומהצד השני נאסר על ערבים מהמדינות השכנות להיכנס לפלסטין ללא אשרת-כניסה.

אני סבור שהמאורע שגרם לפרוץ הקרי בות באיזור חיפה היה התקפה על אוטו-בוס ערבי, שהיה בדרכו מעכו לחיפה. כל הנוסעים נהרגו במארב שטמנו להם הציוריים בכניסה לשכונת הדר. אחרי ההתקפה על האוטובוס הוקם בכל שכונה ועד-הגנה ארצי. בנשרד מהמהפכנים, שהתרכזו מחוץ לערים. בשכונה שלנו עמד בראש הוועד שוטר בשם חוסיין עבדאל-ג'בר. הוא ליימד אותנו להשתמש ברוכים. היו לנו חמישה רובים ומקלע אנגלי אחד. אני אירגבתי את תורנות השמירה. ויקטוריה נהגה לבוא לשמור יחד איתי.

המכוניות הממולכדות, המתפוצצות כיום ברחבי ביירות, אינן דבר חדש בשבילי. אני נתקלתי בהן כבר ב-1947, כשהציונים, לבושים במדי חיילים אנגליים, החנו מכוניות-חיות בין הבית שלנו והמוסך של אברשאם. המכונית התפוצצה והרסה בניין שלם. הציונים נהגו גם להסמין מוקשים ברחובות.

ההתנגשויות נמשכו שנתיים, עד שיום אחד ספגנו הפגנה כבדה מאוד. הורו לנו ברמקולים לעזוב את העיר. תושבי השכונה נהתאספו כולם באחד המוסכים בשכונה. החיילים (הבריטים) הביאו משאיות, כדי להסיע אותנו לנמל, אבל מכיוון שהדרך לנמל הייתה בשליטת הציונים, ביקשתי מקצין אנגלי אחד שיעשה משהו כדי לאפשר לנו לצאת בביטחון. הוא הוזמן שתי שריוניות, שיאבטחו אותנו בדרך. ההפגנות והעיזורות של אותו יום עלו בחיי אדם רבים. הנשים הפליגו ראשונות, ואני חנו אחריהן. מצאתי את ויקטוריה בעכו. לא לקחתי עימי דבר, כי הייתי בטוח שנחזור הביתה כעבור כמה ימים, כשהפגנות ייפסקו. אבל ההפגנות נמשכו גם בעכו. הבית שבו ישנו נהרס בחלקו, ואני חנו נאלצנו להמשיך צפונה.

עד כאן סיפורו של סעיד אכירזאלה. אם נביל ימצא, מוכן מחבר הספר להפגיש אותו עם אביו, אם אמו תאשר שהוא אכן בנו של סעיד אכירזאלה. תורגם בידי תמו מוטוביץ

Mémoires palestiniennes

La terre dans la tête

Témoignages recueillis par Anwar Abu Eisha

היטב עברית. רחוב נצרת נמצא ליד רחוב השומר, שבו התגוררו היהודים. לא הפריד בינינו אלא טור מדרגות. השכונה היחידה הדר שכנה על גבעה, ואנחנו, הערבים, התגוררנו לרגליה.

התחנתי עם יהודיה, שמה ויקטוריה מחפוז. הוריה היו גרושים. אביה, ואניס אביב, ואמה, ברה, התגוררה יחד עם בנותיה מול קולנוע ארמון בחיפה. נישור אין בין יהודים וערבים היו די שכיחים באותה תקופה. רבים מתבריי התחננו עם צעירות יהודיות. כתוצאה מההתנגדות הפלסטיניות יש כמה מנהיגים שאמהותיהם יהודיות.

אחד מידידי, פואד אל-זואטי, היה נשוי ליהודיה. הוא נהרג בזמן המאורעות ב-1948. עברנו ביחד ברחוב בחיפה, ואלף ציוני ירה בו למותו. ב-1947 ו-1948 נהרגו כך פלסטינים רבים בחיפה. אשתי של פואד נישאה לאחיו. הם חיים בסוריה, ומגדלים עשרה ילדים.

בשעה שטיילתי פעם בשכונה היהודית, הכרתי את מי שעתידה היתה להיות אשתי. היא מצאה חן בעיניי, והתחלנו לצאת ביחד. היה לי אז אופנוע. אמה התנגדה לקשר בינינו, כי היא רצתה שבתה תינשא לאחד מבני-דודה, שמן שמו. החלטנו שהיא תברח מהבית.

ערב אחד לקחתי מוגית ונסעתי לביתה. עזרתי לידי הבית וצפרתי לה. חבשתי כובע, כדי להיראות כקתודי. אמה הציצה מבעד לחלון, ובחושבה שאני בן-דודה. הרשתה לה לצאת. הבאתי את ויקטוריה אל מישפחתי. הזמנו קאדי, מוצטפה אל-קירי, והוא ערך את טקס הנישואין. זה היה ב-1945.

אמה של ויקטוריה הגישה תלונה במיי שטרה. השוטרים הגיעו לביתנו, אבל כשהראיתי להם את תעודת-הנישואין, הגירו חו לנו. אחרי שנה הגיעה חמותי לביתנו, וניסתה לקחת את בתה בכוח. הרמתי עליה יד, והיא שוב הגישה נגדי תלונה. במישטרה ביקשתי שאשתי תבוא ותעיד, אך בדרך לתחנת-המישטרה הצליחה מיש-

"זיכרונות פלסטיניים", יצירת המישה: הארץ בתוך הראש